

ARABULUCULUK SONUCUNDA YAPILAN MİLLETLERARASI SULH ANLAŞMALARI HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KONVANSİYONU

Dibace

Bu Konvansiyona Taraf Devletler,

İhtilaf halinde olan tarafların uyuşmazlığı dostane bir şekilde çözme çabalarında kendilerine yardımcı olmak için üçüncü kişi veya kişilerin yardımını talep ettiği bir ticari uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak uluslararası ticarete arabuluculuğun değerini *kabul ederek,*

Arabuluculuğun ulusal ve uluslararası ticaret uygulamasında yargılamaya alternatif olarak giderek daha fazla kullanıldığını *belirterek,*

Arabuluculuğun kullanılmasının, uyuşmazlığın ticari bir ilişkinin sona ermesine yol açtığı durumları azaltmak, uluslararası ticari işlemlerin taraflarca yönetilmesini kolaylaştırmak ve devletlerin adalet yönetiminde tasarruf sağlamak gibi önemli faydalar sağladığını *dikkate alarak,*

Arabuluculuk sonucu yapılan milletlerarası sulh anlaşmaları için farklı hukuki, sosyal ve ekonomik sisteme sahip devletler tarafından kabul edilebilir bir çerçevenin oluşturulmasının ahenkli uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunacağına *ikna olarak,*

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Madde I- Uygulama Alanı

1. Bu Konvansiyon, bir ticari uyuşmazlığın çözümü için arabuluculuk sonucunda taraflarca yazılı olarak yapılan ve yapıldığı sırada aşağıdaki şartlarla milletlerarası nitelik taşıyan anlaşmaya ("sulh anlaşması"na) uygulanır:
 - (a) Sulh anlaşmasının en az iki tarafının iş yerlerinin farklı devletlerde olması; veya
 - (b) Sulh anlaşmasının taraflarının iş yerlerinin bulunduğu devletin:
 - (i) Sulh anlaşmasından doğan borcun esaslı bir kısmının ifa edileceği devletten; veya
 - (ii) Sulh anlaşmasının konusunun en sıkı ilişkili olduğu devletten farklı olması.
2. Bu Konvansiyon
 - (a) taraflarından birinin (tüketici olarak) şahsı veya ailesi veya evi için yaptığı işlemlere ilişkin uyuşmazlıkların çözümü için yapılan;
 - (b) Aile, miras ve iş hukukuna ilişkin olan sulh anlaşmalarına uygulanmaz.
3. Konvansiyon, aynı zamanda aşağıdaki sulh anlaşmalarına uygulanmaz:
 - (a) (i) Mahkemece tasdik edilen veya mahkeme yargılaması sırasında yapılan; ve
 - (ii) Mahkemenin bulunduğu devlette mahkeme kararı olarak yerine getirilen sulh anlaşmaları;
 - (b) Hakem kararı olarak kaydedilen ve yerine getirilen sulh anlaşmaları.

Madde 2- Tanımlar

1. 1. maddenin 1. fıkrasının amaçları açısından:
 - (a) Eğer taraflardan birinin birden fazla işyeri varsa, ilgili işyeri, sulh anlaşması yapıldığı sırada taraflarca bilinen veya öngörülen haller dikkate alınarak sulh anlaşmasıyla çözümlenen uyuşmazlıkla en sıkı ilişkiye sahip olan iş yeridir;
 - (b) Eğer taraflardan biri herhangi bir işyerine sahip değilse iş yeri ibaresi mutad meskeni olarak kabul edilecektir.
2. Sulh anlaşması, içeriğinin herhangi bir şekilde kayda alınması halinde yazılı olarak yapılmış sayılır. Elektronik ortamda yapılan sulh anlaşmasının yazılı olması şartı, içeriğindeki bilginin sonraki başvurular için kullanılacak şekilde erişilebilir olması halinde yerine getirilmiş sayılır.
3. "Arabuluculuk", kullanılan ibarelere veya yürütülen usule bakılmaksızın, tarafların, aralarındaki uyuşmazlığı, uyuşmazlığın taraflarına bir çözüm dayatma yetkisine sahip olmayan üçüncü kişi veya kişilerin ("arabulucu"nun) yardımıyla dostane bir çözüme kavuşturmaya çalıştıkları bir usuldür.

Madde 3- Genel İlkeler

1. Konvansiyona taraf devletler, kendi usul kuralları ve Konvansiyonda yer alan şartlarla sulh anlaşmasını yerine getireceklerdir.
2. Sulh anlaşmasıyla hâlihazırda çözülmüş olan bir hususta bir tarafın iddiası üzerine uyuşmazlık ortaya çıkarsa, Konvansiyona taraf olan bir devlet, söz konusu hususun zaten çözümlenmiş olduğunu kendi usul kuralları ve Konvansiyon'da yer alan şartlara uygun olarak ispatlaması için diğer tarafın, sulh anlaşmasını dayanak göstermesine izin verir.

Madde 4- Sulh Anlaşmasına Dayanılması İçin Gerekli Şartlar

1. Bu Konvansiyon uyarınca sulh anlaşmasına dayanmak isteyen taraf, hukuki yollara başvurduğu diğer Akit Devletin yetkili makamına aşağıdaki belgeleri ibraz edecektir:
 - (a) Taraflarca imzalanmış sulh anlaşmasını;
 - (b) Sulh anlaşmasının arabuluculuk sonucu yapıldığını gösteren delilleri, örneğin;
 - (i) Sulh anlaşması üzerindeki arabulucunun imzasını;
 - (ii) Arabuluculuğun yapıldığına ilişkin arabulucu tarafından imzalanan belgeyi;
 - (iii) Arabuluculuğun bünyesinde yapıldığı kurum tarafından düzenlenen belgeyi; veya
 - (iv) (i), (ii) veya (iii) bentlerdeki belgelerin yokluğu halinde, yetkili makamca kabul edilebilir herhangi bir delili.
2. Elektronik iletişim açısından sulh anlaşmasının taraflarca veya uygulanabilir olduğu durumlarda, arabulucu tarafından imzalanması şartı, eğer aşağıdaki koşullar gerçekleşmişse yerine gelmiş olur:
 - (a) Tarafların veya arabulucunun teşhis edilmesi ve tarafların veya arabulucunun elektronik iletişimde yer alan bilgiye ilişkin niyetlerinin anlaşılmasını sağlayan bir yöntem kullanılmışsa;
 - ve
 - (b) Kullanılan yöntem aşağıdaki yöntemlerden herhangi biri olabilir:
 - (i) İlgili herhangi bir anlaşma da dahil olmak üzere tüm koşullar göz önüne alındığında elektronik haberleşmenin meydana gelme veya yapılma amacının uygun olduğu kadar güvenli olmasını sağlayan; veya
 - (ii) Bizzat veya diğer delillerle birlikte yukarıda (a) bendinde belirtilen işlevleri yerine getirdiğini ispatlayan yöntem.
3. Eğer sulh anlaşması, ülkesinde hukuki yola başvurulmuş Âkit Devletin resmî dilinde değilse, söz konusu Âkit Devletin yetkili makamı, sulh anlaşmasının kendi diline tercüme edilmesini isteyebilir.
4. Yetkili makam, Konvansiyon'da öngörülen şartların yerine getirildiğini teyit eden gerekli herhangi bir belgeyi talep edebilir.
5. Başvurulan hukuki yolu inceleyen yetkili makam, ivedi hareket eder.

Madde 5- Hukuki Yollara Başvurunun Reddi Sebepleri

1. Konvansiyona taraf bir devletin yetkili makamı, 4. madde uyarınca hukuki yola başvurulması halinde aleyhine hukuki yola başvurulmuş tarafın istemi üzerine ve aşağıdaki hususları ispatlaması kaydıyla, talebi reddedebilir:
 - (a) Sulh anlaşmasının taraflarından birinin ehliyetsiz olması;
 - (b) Dayanılan sulh anlaşmasının:
 - (i) taraflarca tabi kılındığı hukuka veya taraflarca tabi kılınan bir hukuk yoksa 4. madde uyarınca talebin yapıldığı yetkili makamın ait olduğu devletin hukukuna göre sulh anlaşmasının geçersiz ve hükümsüz olması veya işlerlik kazanmamış olması veya ifa edilebilir olmaması;
 - (ii) hükümlerine göre bağlayıcı veya nihai olmaması; veya
 - (iii) sonradan tadil edilmesi.
 - (c) Sulh anlaşmasına konu borcun:

- (i) ifa edilmiş olması; veya
 - (ii) açık veya anlaşılabilir olmaması;
 - (d) Talebin kabul edilmesinin sulh anlaşmasının hükümlerine aykırı olması;
 - (e) Arabulucuya veya arabuluculuğa uygulanabilir standartların arabulucu tarafından ciddi şekilde ihlal edilmesi ve bu ihlal olmasaydı söz konusu tarafın sulh anlaşmasını yapmayacak olması; veya
 - (f) Arabulucunun tarafsızlığına veya bağımsızlığına ilişkin haklı şüphe uyandıracak durumları arabulucunun, taraflara ifşa etmemesi ve bu ifşayı yapmamasının taraf üzerinde önemli veya haksız bir etki oluşturması öyle ki, bu kusur olmasaydı söz konusu tarafın sulh anlaşmasını yapmayacak olması.
2. 4. madde uyarınca hukuki yola başvurunun yapıldığı bir Âkit Devletin yetkili makamı aynı zamanda aşağıdaki hususlardan birini tespit ederse talebi reddedebilir:
- (a) Talebin, başvuru devletinin kamu düzenine aykırı olması; veya
 - (b) Uyuşmazlığın konusunun başvuru devletinin hukukuna göre arabuluculuk yoluyla çözümüne elverişli olmaması.

Madde 6- Paralel Başvurular veya İddialar

Eğer 4. madde uyarınca yapılan talebi etkileyebilecek şekilde sulh anlaşmasına ilişkin bir iddia veya talep mahkemeye, hakem heyetine veya yetkili diğer bir makama yapılmışsa, başvurunun yapıldığı Âkit Devletin yetkili makamı, uygun görürse, karar vermeyi erteleyebilir ve talep üzerine diğer tarafın uygun bir teminat yatırmasına da karar verebilir.

Madde 7- Diğer Yasal Düzenlemeler veya Antlaşmalar

Bu Konvansiyon, ilgili taraflardan hiçbirini, sulh anlaşmasının ülkesinde sonuç doğurmasının talep edildiği Akit Devletin hukukunun veya bu devletin taraf olduğu diğer milletlerarası anlaşmaların izin verdiği şekilde ve ölçüde sulh anlaşması uyarınca sahip olduğu hakları kullanmasından yoksun bırakmaz.

Madde 8- Çekinceler

1. Konvansiyona taraf olan bir devlet:
 - (a) Konvansiyonu, kendisinin veya çekincede belirttiği devlet kurumlarının veya bir devlet kurumu adına hareket eden kişilerin taraf olduğu sulh anlaşmalarına uygulanmayacağını beyan edebilir;
 - (b) Konvansiyonu, yalnızca sulh anlaşmasının taraflarının Konvansiyonun uygulanmasını kararlaştırdıkları hallerde uygulayacağını beyan edebilir.
2. Bu maddede açıkça belirtilenler hariç başka çekincelere izin verilmez.
3. Bir Âkit Devlet tarafından çekince her zaman konulabilir. İmza sırasında konulan çekince, onay, kabul ve tasdik aşamasında teyide tabidir. Çekinceler, çekince koyan devlette Konvansiyon'un yürürlüğe girmesiyle aynı anda işlerlik kazanır. Konvansiyon'un kabulü, onayı veya tasdiki anında veya Konvansiyona katılım veya 13. madde uyarınca beyanların yapıldığı esnada konulan çekinceler söz konusu devlette Konvansiyon'un yürürlüğe girmesiyle aynı anda geçerli olur. Konvansiyon'un yürürlüğe girmesinden sonra bir Akit Devlet tarafından konulan çekinceler, çekincenin depozite edilmesinden altı ay sonra yürürlüğe girer.
4. Çekinceler ve tasdikleri depozitere tevdi edilmelidir.
5. Konvansiyona çekince koyan her Âkit Devlet koyduğu çekinceleri her zaman geri alabilir. Geri almanın depozitere tevdi edilmesi gerekir ve tevdiinden altı ay sonra sonuç doğurmaya başlar.

Madde 9- Sulh Anlaşmalarına Etki

Her Âkit Devlet, Konvansiyonu ve Konvansiyona koyduğu veya geri aldığı çekinceleri, Konvansiyon'un, çekincelerin veya çekincelerin geri alınmasının yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan sulh anlaşmalarına uygulayacaktır.

Madde 10- Depoziter

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, işbu Konvansiyon'un depoziteri olarak tayin edilmiştir.

Madde 11- İmza, Onay, Kabul, Tasdik, Katılım

1. Bu Konvansiyon 7 Ağustos 2019 tarihinde Singapur'da ve ardından Birleşmiş Milletlerin New York'taki Genel Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açılacaktır.
2. Bu Konvansiyon, imzacı devletlerin onayına, kabulüne veya tasdikine tabidir.
3. Bu Konvansiyon, imzaya açıldığı tarihte Konvansiyonu imzalamamış olan bütün devletlerin katılımına açıktır.
4. Onay, kabul, tasdik veya katılım belgeleri depozitere tevdi edilecektir.

Madde 12- Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Kuruluşlarının Katılımı

1. Egemen devletler tarafından kurulan ve bu Konvansiyon'da düzenlenen bazı hususlarda görevli olan bir bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu, aynı şekilde Konvansiyonu imzalayabilir, onaylayabilir, tasdik edebilir veya Konvansiyona katılabilir. Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu bu durumda, Konvansiyon kapsamına giren konularda görevli olduğu ölçüde, Konvansiyona taraf olanların haklarına ve yükümlüklerine sahiptir. Konvansiyon uyarınca, Konvansiyona taraf devletlerin sayısı ile ilgili olduğu ölçüde bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu, Konvansiyona taraf olan üyesi olan devletlere ilave olarak Konvansiyona taraf devlet gibi hesaba katılmayacaktır.
2. Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu, imza, onay, kabul, tasdik veya katılım anında, Konvansiyonun kapsamına giren konulardan hangileri açısından üye devletler tarafından kuruluşun görevlendirildiğini depozitere bildirebilir. Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu, yeni verilen görevler de dahil bu paragraf uyarınca yapılan beyanda belirtilen görevlerinde bir değişiklik olursa derhal depoziteri bilgilendirir.
3. İşbu Konvansiyonda "Konvansiyona taraf devlet", "Konvansiyona taraf devletler", "devlet" veya "devletler"e yapılan atıflar, içeriği gerekli kıldıkça, eşit olarak bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarına da uygulanır.
4. İşbu Konvansiyon, kendisinden önce veya sonra kabul edilen veya yürürlüğe giren, bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarının kuralları ile çatışma halinde ise, aşağıdaki hallerde Konvansiyon hükümlerine üstünlük tanınmayacaktır:
 - (a) Eğer bu tür bir kuruluşu üye devlette 4. madde uyarınca hukuki yola başvuru yapılmışsa ve 1. maddenin 1. fıkrasında sözü edilen bütün devletler söz konusu kuruluşu üye ise; veya
 - (b) Bu tür bir kuruluşun üyesi olan devletler arasında mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi ile ilgiliyse.

Madde 13- Birleştirilmemiş Hukuk Sistemleri

1. Eğer Konvansiyona taraf olan bir devlet, Konvansiyon'un kapsamına giren konulara ilişkin olarak farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha fazla bölgesel birimden oluşuyorsa, imza, onay, kabul, tasdik veya katılım anında Konvansiyon'un bütün veya bir veya birden fazla bölgesel birimlerde uygulanacağını beyan edebilir ve her zaman yapacağı bir beyanla bu beyanını değiştirebilir.
2. Bu beyanlar depozitere tevdi edilmelidir ve Konvansiyon'un teşmil edildiği bölgesel birimler açıkça ifade edilmelidir.
3. Eğer Konvansiyona taraf olan bir devlet, Konvansiyon'un kapsamına giren konulara ilişkin olarak farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha fazla bölgesel birime sahipse:
 - (a) Bir devletin hukukuna veya usul kurallarına yapılan her atıf, uygun olduğu ölçüde, ilgili bölgesel birimin yürürlükteki hukukuna veya usul kurallarına yapılmış gibi yorumlanacaktır;
 - (b) Bir devletteki iş yerine yapılan her atıf, uygun olduğu ölçüde, ilgili bölgesel birimdeki işyerine yapılmış gibi yorumlanacaktır;

- (c) Bir devletin yetkili makamına yapılan her atf, uygun olduğu ölçüde, ilgili bölgesel birimdeki yetkili makama yapılmış gibi yorumlanacaktır.
4. Eğer Konvansiyona taraf bir devlet bu maddenin 1. fıkrası uyarınca herhangi bir bildirimde bulunmazsa, Konvansiyon söz konusu devletin bütün topraklarına teşmil edilecektir.

Madde 14- Yürürlüğe Giriş

1. Bu Konvansiyon, üçüncü onay, kabul, tasdik veya katılım belgesinin tevdi edilmesinden altı ay sonra yürürlüğe girecektir.
2. Üçüncü onay, kabul, tasdik veya katılım belgesinin tevdiinden sonra bir devlet Konvansiyonu onaylar, kabul eder, tasdik eder veya katılırsa işbu Konvansiyon bu devlet açısından onay, kabul, tasdik veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girer. Konvansiyon, 13. madde uyarınca işbu Konvansiyon'un teşmil edildiği bölgesel birimlerde bu maddede belirtilen beyanın bildiriminden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 15- Değişiklik

1. Herhangi bir Âkit Taraf, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Konvansiyon'da değişiklik yapılmasını teklif edebilir. Genel Sekreter, önerilen değişiklik teklifini Konvansiyona taraf bütün devletlere göndererek Âkit Devletler Konferansı yapılmasını ve bu konferansta teklifin oylanmasını isteyip istemediklerini belirtmelerini talep eder. Bu bildirimden itibaren dört ay içinde Konvansiyona taraf olan devletlerin en az üçte birinin konferans lehine olması halinde Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler himayesinde bir konferans düzenler.
2. Âkit Devletler Konferansı, her bir değişiklik konusunda fikir birliğinin sağlanması için gerekli çabayı gösterecektir. Eğer fikirbirliği için tüm çabalar tüketilmiş ve fikirbirliği sağlanamamışsa, değişikliğin, en son yol olarak, konvansiyona taraf devletlerden konferansta mevcut ve oy kullananların üçte iki çoğunluğuyla kabul edilmesini gerektirir.
3. Kabul edilen değişiklik, depoziter tarafından, onay, kabul veya tasdik için bütün akit devletlere gönderilir.
4. Kabul edilen değişiklik, üçüncü onay, kabul veya tasdik belgesinin depozitere tevdi edildiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer. Değişiklik, yürürlüğe girdiği anda bağlayıcılığına rıza gösteren Konvansiyona taraf olan devletler için bağlayıcı hale gelir.
5. Üçüncü onay, kabul veya tasdik belgesinin depozitere tevdiini takiben Konvansiyona taraf bir devlet, değişikliği onaylarsa, kabul ederse veya tasdik ederse, değişiklik, Konvansiyona taraf söz konusu devlet için onay, kabul veya tasdik belgesinin tevdi edildiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 16- Konvansiyondan Çekilme

1. Konvansiyona taraf olan bir devlet, depozitere yazılı bildirimde bulunarak Konvansiyondan çekilebilir. Çekilme bu Konvansiyonun uygulandığı birleştirilmemiş hukuk sistemine sahip bölgesel birimlerden bazılarıyla sınırlanabilir.
2. Çekilme, depoziter tarafından bildirim alınmasından 12 ay sonra etkili olur. Bildirimde çekilmenin daha uzun süre sonra etkili olacağını belirtildiği hallerde depoziter tarafından bildirim alınmasından sonra belirtilen uzun sürenin sona ermesiyle çekilme etkili olur. Konvansiyon, çekilmenin sonuç doğurmaya başlayacağı andan önce yapılan sulh anlaşmaları açısından uygulanmaya devam eder.

Bir orijinal olmak üzere Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde hazırlanan metinler eşit derecede geçerlidir.